

คู่มือการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า
ของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ

โครงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

คำนำ

คู่มือการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามกิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ว่าจ้างสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (หน่วยบริการพิเศษในสังกัดสำนักงาน ก.พ.ร.) เป็นผู้ประเมินผล ให้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาที่รับผิดชอบการดำเนินโครงการ มีคู่มือไว้ใช้ ประกอบการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ และสามารถจัดทำ รายงานผลการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการ เสนอต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ งานราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาต่อไป

โครงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สารบัญ

	หน้า
๑. ความสำคัญและหลักการ.....	๑
๒. การประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ.....	๕
๒.๑ กรอบการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า.....	๕
๒.๒ ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า.....	๙
๒.๓ การกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า.....	๑๒
๓. การจัดทำรายงานการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ.....	๑๗

อภิธานศัพท์

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

๑. ตัวอย่างสรุปผลการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ
๒. ตัวอย่างรายงานการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง
๓. การประเมินความคุ้มค่าโดยการวิเคราะห์ทางการเงิน

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ ๑ ความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ กับการประเมินความคุ้มค่า.....	๔
แผนภาพที่ ๒ ความหมายความคุ้มค่า และความคุ้มค่า.....	๕
แผนภาพที่ ๓ การประเมินความคุ้มค่า.....	๖
แผนภาพที่ ๔ กรอบการประเมินความคุ้มค่า.....	๗
แผนภาพที่ ๕ โมเดลตรรกะ (LOGIC MODEL)	๘
แผนภาพที่ ๖ การกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ.....	๑๑

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	ตัวชี้วัดในการประเมินความคุ้มค่าตามประเภทของผลผลิต/โครงการหรือยุทธศาสตร์.....	๑๔
ตารางที่ ๒	สรุปผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ.....	๑๗
ตารางที่ ๓	คำอธิบายแนวทางการจัดทำแบบสรุปผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ดำเนินการ.....	๑๙

๑. ความสำคัญและหลักการ

การบริหารจัดการภาครัฐในปัจจุบัน มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชน ด้วยการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ มีแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีความโปร่งใส องค์กรและหน่วยงานต่างๆ จึงต้องปรับปรุงการบริหารจัดการให้มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์มากขึ้น โดยสะท้อนผ่านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินงานว่า เกิดความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) มากน้อยเพียงใด ประกอบกับ มาตรา ๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐^๑ ได้ระบุไว้ว่า “...รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตาม หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็น ผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ.....”

นอกจากนั้น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖^๒ ซึ่งเป็นพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ การสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการ ปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้กำหนดไว้ในมาตราที่ ๖ ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๖ ประการ คือ

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
๓. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

โดยในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงานของส่วนราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถวัดความคุ้มค่า ในการปฏิบัติภารกิจ ให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่าที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย ๓ มาตรา คือ

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

^๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖

มาตรา ๒๑

“ส่วนราชการการต้องจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท และรายจ่ายต่อหน่วยของบริการสาธารณะ เพื่อการเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งหากรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะของส่วนราชการใด สูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทเดียวกันของส่วนราชการอื่น ส่วนราชการนั้นต้องจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วย เพื่อดำเนินการปรับปรุงการทำงานต่อไป”

มาตรา ๒๒

“ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประมาณ ร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไป หรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และรายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และประโยชน์หรือผลเสียอื่นซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย”

มาตรา ๒๓

“การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องกระทำโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยจะต้องชั่งน้ำหนักถึงประโยชน์และผลเสียต่อสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคา และประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการ ซึ่งมีใช้ถือราคาต่ำสุดเป็นเกณฑ์อย่างเดียว แต่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในระยะยาวที่จะทำให้ต้นทุนการบริการสาธารณะต่ำลงได้ โดยจะต้องมีการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการพัสดุเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว”

ประกอบกับ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐^๓ ซึ่งได้ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐไว้ด้วย ดังนี้

^๓ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ และ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐

มาตรา ๘

“การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

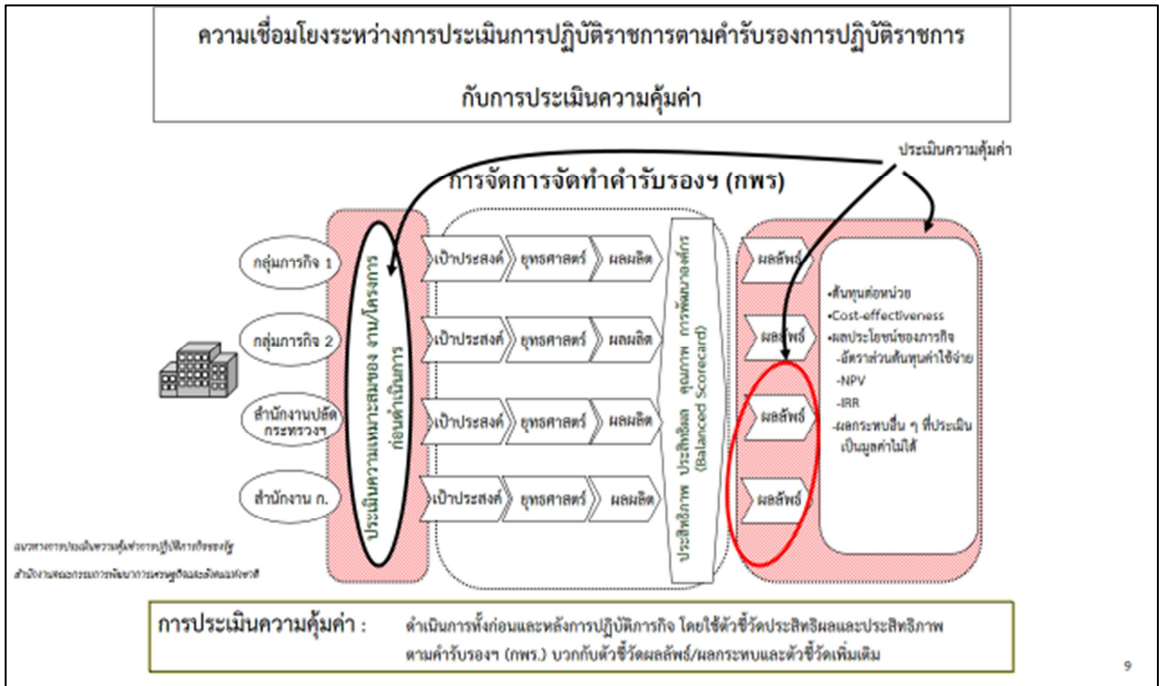
(๒) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

(๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ให้หน่วยงานของรัฐ..... ”

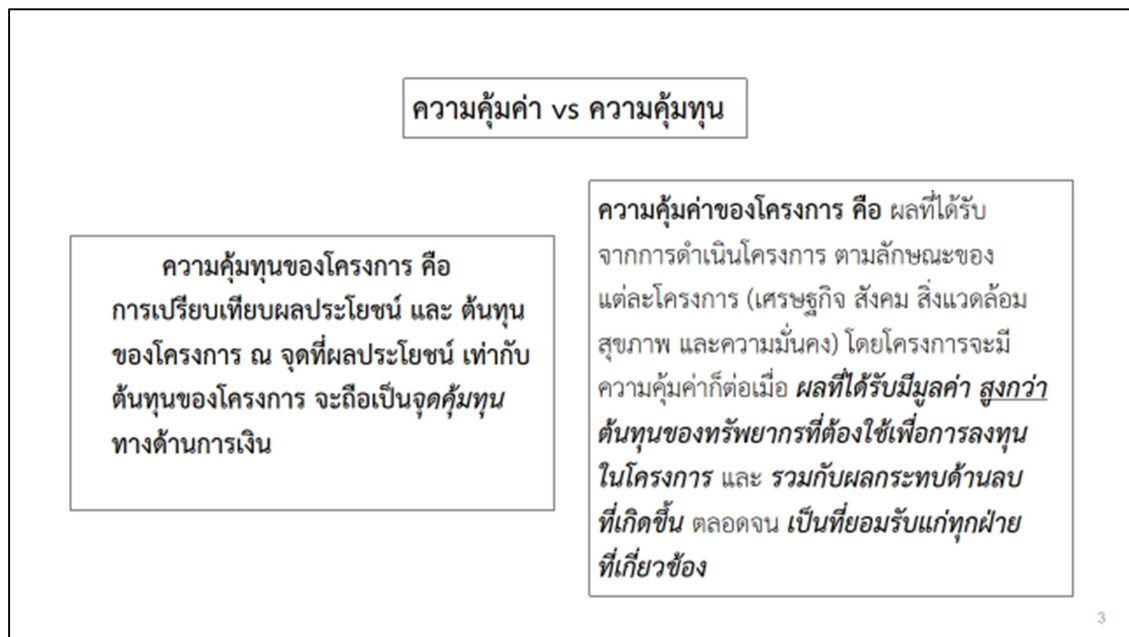
ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา จึงต้องมีการบริหารจัดการองค์การที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรและบุคลากร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชน

แผนภาพที่ ๑ ความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ
กับการประเมินความคุ้มค่า

๒. การประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ

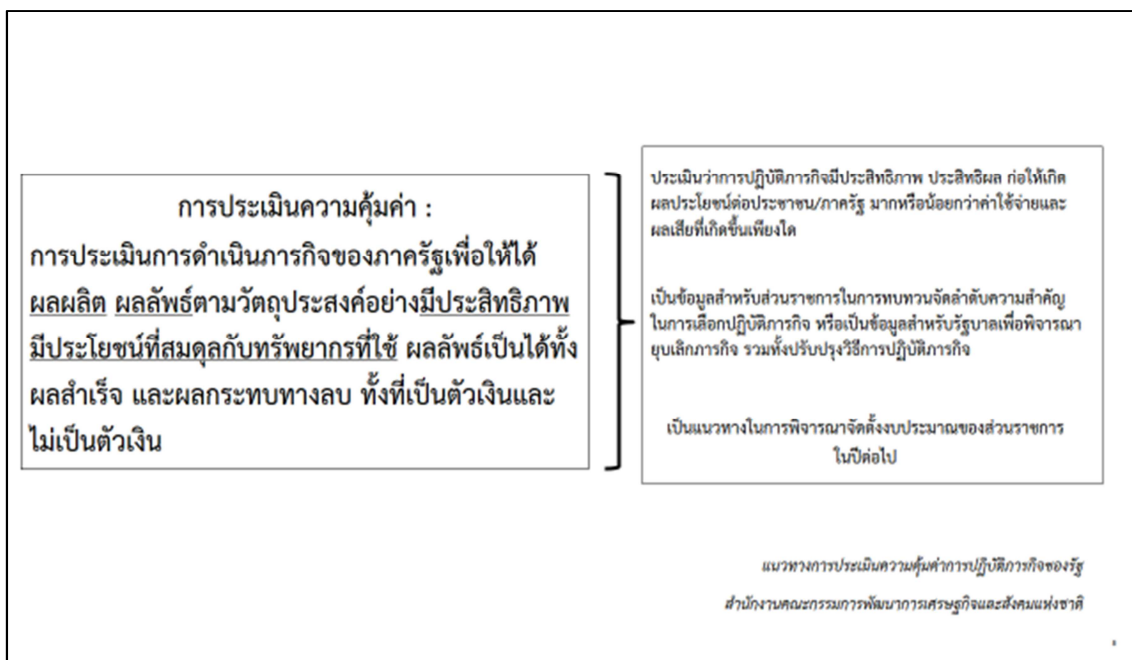
๒.๑ กรอบการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า

แผนภาพที่ ๒ ความหมายความคุ้มค่า และความคุ้มค่า

เพื่อให้การประเมินความคุ้มค่าเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารส่วนราชการสังกัดรัฐสภาใช้ประกอบการพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติภารกิจที่ก่อประโยชน์ตามพันธกิจของส่วนราชการและต่อประชาชนอย่างสูงสุด การประเมินผลการดำเนินงานจึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นการทำงานใน ๓ มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล ควบคู่ไปกับมิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ ซึ่งมีความหมายและตัวอย่างตัวชี้วัด ดังนี้^๔

^๔ คู่มือการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๓)

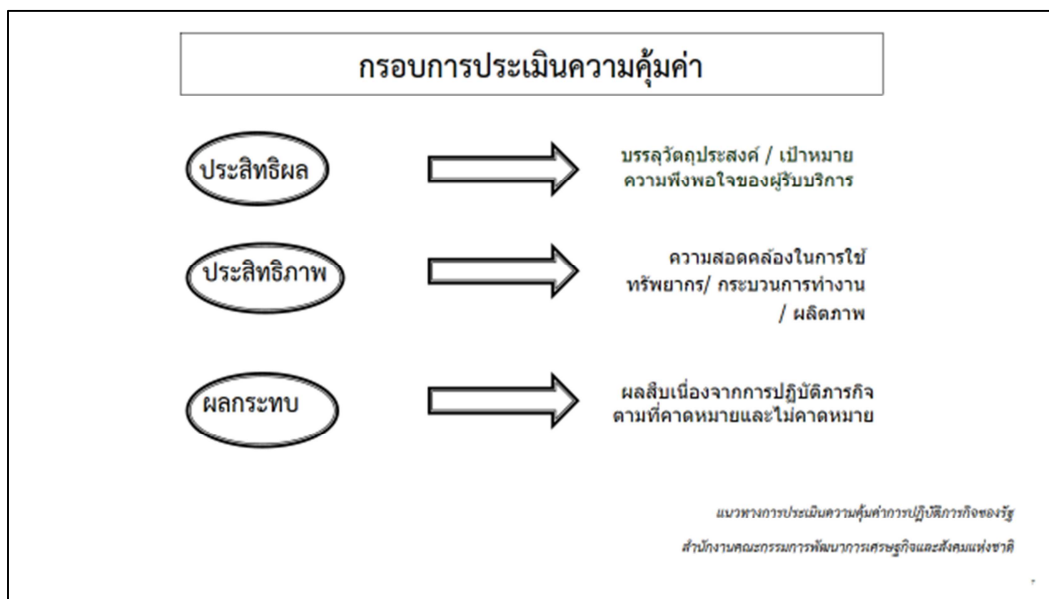

แผนภาพที่ ๓ การประเมินความคุ้มค่า

๒.๑.๑ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ว่ามีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับที่กำหนดไว้ก่อนดำเนินการหรือไม่ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด ๒ ด้าน ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิตหรือบริการ โดยมีขอบเขตและตัวชี้วัด ดังนี้

- **การบรรลุวัตถุประสงค์ :** หมายถึง การเปรียบเทียบผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงาน เทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด รวมทั้งประเมินว่าการบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานนั้น มีค่าใช้จ่ายเท่าใด เพื่อประเมินประสิทธิผลของค่าใช้จ่าย (Cost-effectiveness)
- **ความพึงพอใจ :** ความพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ โดยผู้ใช้ประโยชน์ อาจหมายถึง ประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ที่ได้รับประโยชน์โดยตรง
- ในโครงการที่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เปรียบเทียบ กับ Cost ได้แก่ Benefit - Cost Ratio หรือ Cost-Effectiveness ก็ควรจะแสดงผลการประเมินเพิ่มเติมด้วย

- การวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ ทั้งในด้านคุณภาพผลผลิตและการให้บริการ ระยะเวลาที่ใช้ในการได้รับบริการ โดยผู้ใช้ประโยชน์ หากเน้นการวัดผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ เป็นการประเมินผลลัพธ์ (Outcome) ในระดับประสิทธิผล แต่ถ้าเน้นการประเมินการให้บริการในกระบวนการ (process) ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เป็นการประเมินผลผลิต (Output) ในระดับประสิทธิภาพ

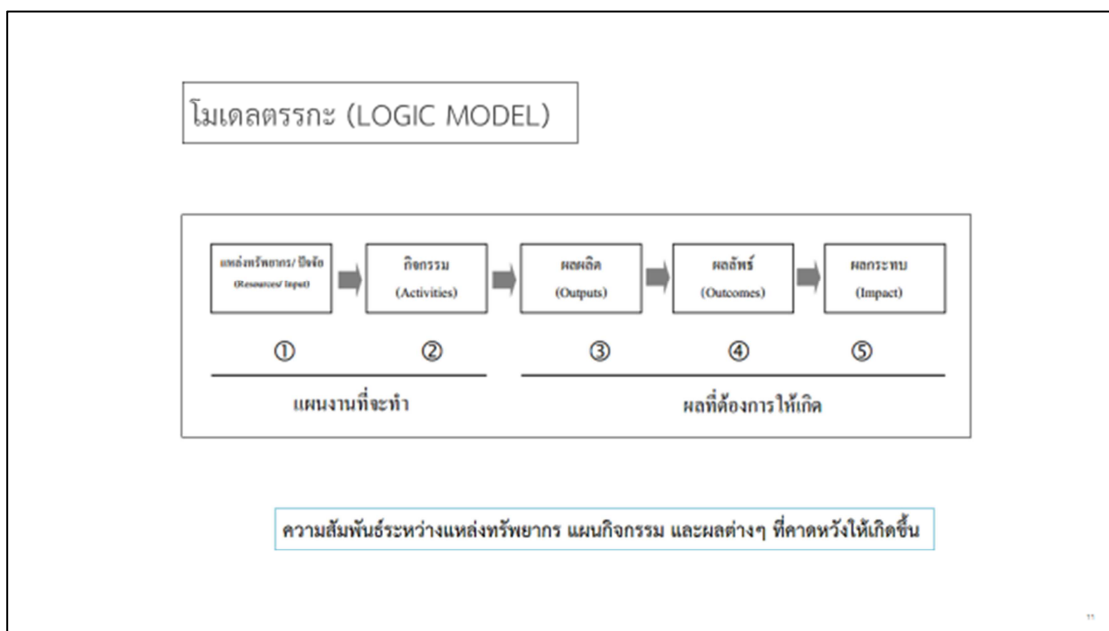
ก

แผนภาพที่ ๔ กรอบการประเมินความคุ้มค่า

๒.๑.๒ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากผลผลิตเทียบกับต้นทุนทั้งหมด การจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐาน มีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร ตัวชี้วัดมี ๒ ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต และการประหยัด โดยมีขอบเขตและตัวชี้วัด ดังนี้

- **ประสิทธิภาพการผลิต** หมายถึง ความสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรที่เป็นปัจจัย (Input) กระบวนการดำเนินการ (Process) และผลผลิต (Output) เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของภารกิจ มีประเด็นการพิจารณาแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้
 - ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม ประกอบด้วยประเด็นย่อย อาทิ การผลิต ผลผลิตโดยใช้เวลาใช้จ่ายน้อยกว่าแผนที่กำหนด หรือผลิตภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตสูงกว่าแผนที่กำหนด การรายงานและการปรับปรุงการดำเนินงาน เป็นต้น

- การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประกอบด้วยประเด็นย่อย อาทิ การมีทางเลือกอื่นๆ ในการดำเนินงาน การปรับปรุงวิธีการทำงานที่มีอยู่ การใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรแทนคน ความพยายามอย่างต่อเนื่องในการลดต้นทุนปัจจัยการผลิต เป็นต้น
- ระบบการจัดการและการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยประเด็นย่อย อาทิ การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ระบบและกระบวนการในการทำงาน การดำเนินการตรวจสอบและควบคุม เป็นต้น
- สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วยประเด็นย่อย อาทิ การเห็นความสำคัญของประสิทธิภาพ การมุ่งเน้นลูกค้าและการบริการ การมีความเชื่อถือได้ การมีระบบให้กำลังใจและประกาศ ความดีความชอบ การปฏิบัติงานในแนวทางที่มาจากความเห็นชอบร่วมกัน เป็นต้น

แผนภาพที่ ๕ โมเดลตรรกะ (LOGIC MODEL)

- **การประหยัด** หมายถึง การได้รับทรัพยากรในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมด้วยต้นทุนที่ต่ำสุด ประเด็นในการประเมิน อาทิ การลดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดทำปัจจัยการผลิต เป็นต้น

๒.๑.๓ ผลกระทบ หมายถึง ผลอันสืบเนื่องจากการปฏิบัติงาน ทั้งที่คาดหมายหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหมาย ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติงาน ที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามพันธกิจของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ซึ่งมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

- **ผลกระทบต่อประชาชน** ได้แก่ ผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินงานตามพันธกิจของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ที่เป็นประโยชน์และความพึงพอใจ เช่น ประชาชนนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองและแนวทางการปฏิรูปประเทศไทยอย่างถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไปพัฒนากิจกรรมระดับชุมชน ประชาชน
- **ผลกระทบทางสังคม** ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สังคมจากการดำเนินงานตามพันธกิจของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ชุมชน และการสร้างความเป็นธรรมให้สังคม ซึ่งเป็นผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่ผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เป็นผู้สนับสนุนในกระบวนการทางนิติบัญญัติดังกล่าว
- **ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินงานตามพันธกิจของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เช่น ด้านมลภาวะ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านระบบนิเวศน์ และด้านภูมิสถาปัตยกรรม เป็นต้น
- **ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ** ได้แก่ผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ/การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างความเป็นธรรมและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (ระดับราคาสินค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการคลัง การก่อกวนนี้สาธารณะ) และการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่ผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เป็นผู้สนับสนุนในกระบวนการทางนิติบัญญัติดังกล่าว
- **ผลกระทบด้านอื่นๆ** เช่น ด้านการเมือง และความมั่นคงของประเทศ

๒.๒ ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า

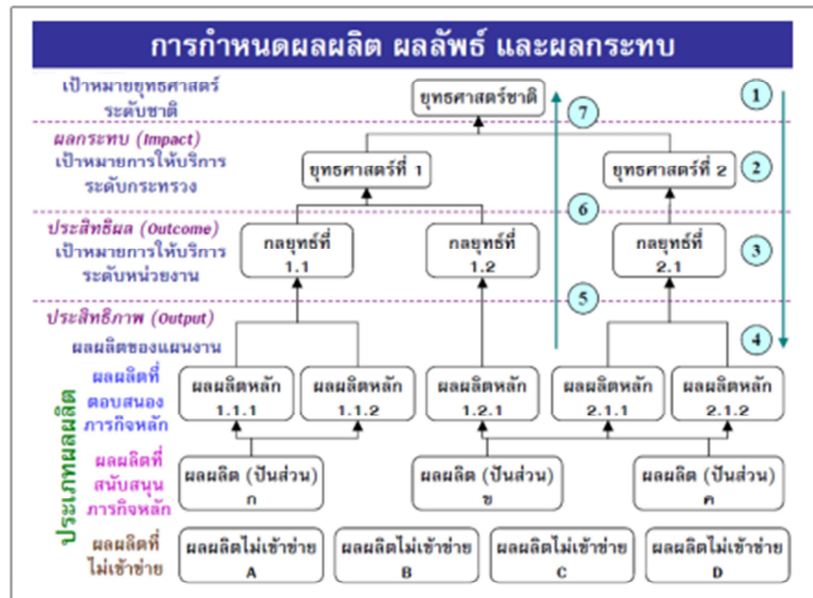
การประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ ควรกำหนดเป็นการประเมินการดำเนินการ ๓ ระยะ คือ ก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการตามโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๒.๑ ขั้นตอนในระลอกก่อนการดำเนินการ

- เมื่อหน่วยงานในส่วนราชการสังกัดรัฐสภา จัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องแสดงรายละเอียดของโครงการ ภายใต้อำนาจข้อต่อไปนี้ชัดเจน

- หลักการและเหตุผล : อธิบายหลักการ ที่มา เหตุผลของโครงการที่นำเสนอ ว่ามีความจำเป็นอย่างไร อาจเป็นสภาพปัญหา ข้อจำกัดหรือโอกาสในการดำเนินงานที่ผ่านมา
- วัตถุประสงค์: อธิบายความต้องการ ความคาดหวัง เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการให้โครงการบรรลุ ควรเป็นข้อความที่ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย และสามารถวัดผลความสำเร็จได้ ควรระบุองค์ประกอบที่สำคัญให้ครบ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ (อาจเป็นกลุ่มบุคคล ผู้รับบริการ ประชาชน) สิ่งที่ต้องการบรรลุ อาทิ เพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ วัตถุประสงค์ของโครงการต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับพันธกิจ หรือประเด็นยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ขององค์กร
- ระยะเวลาดำเนินการ : ระยะเวลาที่จะดำเนินโครงการจนบรรลุตามวัตถุประสงค์
- เป้าหมาย : สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น ระดับของความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์โครงการ ที่สามารถติดตามประเมินผลได้ ควรกำหนดเป้าหมายให้อยู่เหนือระดับผลการปฏิบัติงานในปัจจุบัน ควรกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เพื่อกระตุ้นผลการดำเนินการให้สูงขึ้น หรือดีกว่าเดิม
- วงเงินค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น : ค่าใช้จ่ายดำเนินการ
- กิจกรรม : ขั้นตอนหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ควรแสดงระยะเวลาโดยประมาณของแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ
- ผลผลิต (Output) : กำหนดผลของการดำเนินงานตามโครงการ อาจเป็นในรูปของผลิตภัณฑ์ (Product) หรือการให้บริการ (Service) ผู้รับผิดชอบโครงการต้องกำหนดผลผลิตให้เป็นรูปธรรม และรับรู้ได้ โดยเป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายของโครงการ ที่ผู้รับผิดชอบโครงการสามารถควบคุม ความสำเร็จได้ และสามารถระบุหน่วยนับหรือตรวจวัดได้ในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และสามารถคำนวณต้นทุนผลผลิตหรือค่าใช้จ่ายได้
- ผลลัพธ์ (Outcome) : ผลประโยชน์ที่เกิดจากการนำผลผลิตในรูปของผลิตภัณฑ์หรือบริการไปใช้
- ตัวชี้วัดผลสำเร็จ : เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๓ มิติ คือ มิติประสิทธิภาพ มิติประสิทธิผล และมิติผลกระทบ อธิบายความหมายของตัวชี้วัด วิธีการประเมิน สูตรการคำนวณ ความถี่ในการติดตามประเมิน และผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัดที่กำหนดควรมีคุณลักษณะดังนี้
 - มีความสมเหตุสมผลที่อธิบายได้ (Validity)
 - มีข้อมูลที่จัดเก็บได้เพื่อใช้ประเมิน (Availability of data)
 - ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมินผลตามตัวชี้วัดมีความเชื่อถือได้ (Reliability of Data)
 - สามารถสะท้อนความเคลื่อนไหวของผลที่เกิดขึ้น (Sensitivity)
- ผู้บริหารส่วนราชการสังกัดรัฐสภาควรพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการ โดยพิจารณาความเชื่อมโยง สอดคล้อง ตอบสนองต่อความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ และพิจารณาความเป็นไปได้ตามสมมุติฐานของ

โครงการว่าจะเกิดความคุ้มค่า ตามที่เสนอในรายละเอียดโครงการ เพื่อประกอบการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญและการจัดสรรทรัพยากร

แผนภาพที่ ๖ การกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

๒.๒.๒ ขั้นตอนระหว่างการดำเนินการ

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ หรือผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัด เป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าของขั้นตอนหรือกิจกรรม ตามความถี่ที่กำหนด และรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชา ว่าการดำเนินงานจริงเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ โครงการได้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่ มีความก้าวหน้าตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ปัจจัยความเสี่ยงที่ส่งผลให้โครงการไม่บรรลุเป้าหมายคืออะไร เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการ หากไม่เป็นไปตามแผนงานโครงการ และต้องมีการปรับเปลี่ยน หรือจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้ดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๒.๒.๓ ขั้นตอนภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการตามโครงการ

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ หรือผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัด เป็นผู้ติดตามความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และจัดทำรายงานประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ มีข้อเสนอแนะเพื่อการขยายผลหรือ การดำเนินการในปีงบประมาณต่อไปอย่างไร

๒.๓ การกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า

หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการพิจารณาเลือกตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการจากกลุ่มตัวชี้วัดด้านล่างนี้ ตามความเหมาะสมตามประเภทของผลผลิต โครงการที่มีความแตกต่างกัน

๒.๓.๑ มิติประสิทธิภาพ :

- ต้นทุนต่อหน่วย : เพื่อประเมินต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง โดยเปรียบเทียบกับ ต้นทุนที่ประมาณการไว้ในขั้นตอนวางแผนว่าสูงหรือต่ำกว่าแผนอย่างไร เพราะเหตุใด
- สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร : เพื่อประเมินผลิตภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม ซึ่งจะช่วยให้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง
- สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน : เพื่อวิเคราะห์ถึงความประหยัดในการทำงาน ตั้งแต่ ขั้นตอนการจัดหาปัจจัยการผลิตและระหว่างการทำงาน เพื่อดูว่าการดำเนินงานมีรายจ่าย เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการประมาณการไว้เพียงใด และเพราะเหตุใด
- สัดส่วนเวลาที่ใช้จริงในการให้บริการเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนด : เพื่อวิเคราะห์ความรวดเร็วในการทำงานที่เกิดจากการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการ โดยมีการจัดทำมาตรฐาน เวลาการให้บริการไว้ เพื่อเปรียบเทียบถึงความมีประสิทธิภาพ
- คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ : เพื่อวิเคราะห์ คุณภาพในการให้บริการ เลือกใช้ตัวชี้วัดนี้ในกรณีที่ส่วนราชการได้จัดทำมาตรฐานคู่มือการประกัน คุณภาพและควบคุมคุณภาพ หรือคู่มือการปฏิบัติงาน
- ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผนงานโครงการ : เพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการ ดำเนินการนำส่งผลผลิต เปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
- ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ : เพื่อประเมินความพึงพอใจของ ผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ โดยหน่วยงานผู้ให้บริการกำหนดกลุ่มผู้รับบริการ ประเด็น ที่ต้องการทราบ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงกระบวนการให้บริการ

๒.๓.๒ มิติประสิทธิผล

- Cost – Effectiveness : เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่าเกิดผลประโยชน์เชิงสังคม อย่างไรเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย
- ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย : เพื่อพิจารณาว่าผลการปฏิบัติการกิจ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักได้เพียงใด เพราะเหตุใด
- ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อผลประโยชน์จากการใช้บริการ : เพื่อประเมินความพึงพอใจ ของผู้รับบริการต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการบริการ โดยหน่วยงานผู้ให้บริการกำหนดกลุ่ม ผู้รับบริการ และประเมินตามประเด็นที่ต้องการทราบ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูล ปรับปรุงการดำเนินงาน

๒.๓.๓ มิติผลกระทบ

- ผลกระทบที่มีต่อประชาชน เช่น ผลกระทบทางด้านพฤติกรรม หรือการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป อันเป็นผลจากพ.ร.บ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา โดยมีส่วนราชการ สังกัดรัฐสภาเป็นผู้สนับสนุนงานด้านวิชาการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- ผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจ เช่น ผลกระทบทางด้านรายได้ การตลาด การส่งออก การขยายตัวทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลจากพ.ร.บ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา โดยมีส่วนราชการ สังกัดรัฐสภาเป็นผู้สนับสนุนงานด้านวิชาการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- ผลกระทบทางสังคม เช่น โครงสร้างของสังคม วัฒนธรรม ชุมชน เปลี่ยนไป อันเป็นผลจาก พ.ร.บ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา โดยมีส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา เป็นผู้สนับสนุนงานด้านวิชาการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- ผลกระทบต่อการเมือง เช่น ความรับรู้ เข้าใจ ความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองของประชาชนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการ สังกัดรัฐสภาด้านการส่งเสริม เผยแพร่ประชาธิปไตย เป็นต้น
- ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปริมาณขยะ มลพิษด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดระหว่างการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่ เป็นต้น

ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดในการประเมินความคุ้มค่า
ตามประเภทของผลผลิต/โครงการหรือยุทธศาสตร์^๔

ประเภทของตัวชี้วัด	เนื้อหาของ การประเมินความคุ้มค่า	ประเภทของผลผลิต/โครงการหรือยุทธศาสตร์
การประเมินประสิทธิภาพ		
ต้นทุนต่อหน่วย (เชิงปริมาณ)	ประเมินต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ประมาณการไว้ ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output) เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต/โครงการที่สามารถประเมินประสิทธิภาพได้จะสามารถประเมินต้นทุนต่อหน่วยได้ ● ผลผลิต/โครงการที่ไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพได้ (เช่น การบริหารงานธุรการ) แต่สามารถประเมินผลผลิตในเชิงการเงินได้ โดยคำนวณปริมาณงานของผลผลิตเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย
สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร (เชิงปริมาณ)	ประเมินผลผลิตของการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output) เปรียบเทียบกับการใช้ปัจจัยการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต/โครงการที่ไม่สามารถประเมินผลผลิตในเชิงการเงินได้ แต่สามารถประเมินผลผลิตในเชิงปัจจัยการผลิต ด้านคน และครุภัณฑ์ได้ โดยคำนวณปริมาณงานของผลผลิตต่อหน่วยบุคลากร หรือต่อหน่วยครุภัณฑ์
สัดส่วนเวลาที่ใช้จริงในการให้บริการเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนด (เชิงปริมาณ)	วิเคราะห์ถึงความรวดเร็วในการทำงาน อันเกิดจากการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการ ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output) ในเชิงเวลา	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต/โครงการที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพด้านความรวดเร็ว
สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน (เชิงปริมาณ)	วิเคราะห์ความประหยัดในการทำงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหาปัจจัยการผลิต และระหว่างการทำงาน ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับกระบวนการ (Process) จากการใช้ปัจจัยการผลิต (Input)	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต/โครงการที่ต้องการให้เกิดความประหยัด (เช่น การลดค่าใช้จ่ายในปัจจัยการผลิตทั้งบุคคลากร งบดำเนินการ และงบลงทุน รวมทั้งค่าสาธารณูปโภค ในกระบวนการผลิตหรือบริการ)
คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ (เชิงคุณภาพ)	วิเคราะห์คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output) ในเชิงคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต/โครงการที่ต้องการให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานตามคู่มือการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพในระดับสากลหรือในระดับประเทศ

^๔ คู่มือการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ (ฉบับพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๑)

ประเภทของตัวชี้วัด	เนื้อหาของการประเมินความคุ้มค่า	ประเภทของผลผลิต/โครงการหรือยุทธศาสตร์
ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน (เชิงปริมาณ)	วิเคราะห์ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output) ในเชิงปริมาณ	● ผลผลิต/โครงการที่ต้องการให้ได้ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน
ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ (เชิงคุณภาพ)	สำรวจระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลผลิต (Output)	● ผลผลิต/โครงการที่เกี่ยวกับการให้บริการทางสังคม
การประเมินประสิทธิผล		
Cost - Effectiveness (เชิงปริมาณ)	กรณีที่เกิดภารกิจของหน่วยงานไม่สามารถประเมินผลประโยชน์เป็นตัวเลขชัดเจนหรือเป็นภารกิจที่จัดทำเป็นโครงการให้วิเคราะห์ประสิทธิผลต่อค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลลัพธ์ (Outcome) เปรียบเทียบกับปัจจัยการผลิต (Input)	● ผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม
ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)	ผลการปฏิบัติภารกิจสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลลัพธ์ (Outcome)	● ผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม (เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ Cost-Effectiveness)
ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้ใช้ประโยชน์ (เชิงคุณภาพ)	สำรวจระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อผลประโยชน์จากการให้บริการ ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับผลลัพธ์ (Outcome)	● ผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการให้บริการทางเศรษฐกิจและสังคม
การประเมินผลกระทบ		
การประเมินผลกระทบต่อประชาชน (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)	ประเมินผลกระทบต่อประชาชน	● ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ ● ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม
การประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการเมือง (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)	ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการเมือง	● ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ ● ยุทธศาสตร์การต่างประเทศ
การประเมินผลกระทบต่อสังคม และการเมือง (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)	ผลกระทบต่อสังคมและการเมือง	● ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ● ยุทธศาสตร์ด้านประชาธิปไตย ● ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของรัฐ

ประเภทของตัวชี้วัด	เนื้อหาของการประเมินความคุ้มค่า	ประเภทของผลผลิต/โครงการ หรือยุทธศาสตร์
การประเมินผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. การจัดทำรายงานการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า
ของโครงการที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ จัดทำรายงานการประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการที่ส่วนราชการสังกัด
รัฐสภาดำเนินการ โดยใช้แนวทาง และหัวข้อการรายงานตามตัวอย่างรายงาน โดยพิจารณาเลือกตัวชี้วัดมิติประสิทธิภาพ
มิติประสิทธิผล มิติผลกระทบ ตามความเหมาะสม ดังนี้

ตารางที่ ๒
สรุปผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ
ที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ

หน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการ.....
ชื่อโครงการ

ความสอดคล้องของโครงการกับยุทธศาสตร์ ของสำนักงานฯ (ให้เลือดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับผลผลิต ที่ประเมินความคุ้มค่า)	รายงานผล
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ xx:..... เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:..... ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์:..... กลยุทธ์:..... ตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์.....	
ประสิทธิภาพ	รายงานผล
☐ ต้นทุนต่อหน่วย ☐ สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร ☐ สัดส่วนผลผลิตที่ได้จริงเปรียบเทียบกับแผน ☐ สัดส่วนเวลาที่ใช้จริงในการให้บริการ เปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนด ☐ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน ☐ คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือ การประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ ☐ ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อ กระบวนการให้บริการ	

ประสิทธิผล	รายงานผล
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Cost – Effectiveness ❑ ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย ❑ ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อผลประโยชน์จากการใช้บริการ 	
ผลกระทบ	รายงานผล
<ul style="list-style-type: none"> ❑ การประเมินผลกระทบต่อประชาชน ❑ การประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ❑ การประเมินผลกระทบต่อสังคม ❑ การประเมินผลกระทบต่อการเมือง ❑ การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	
<p>ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ</p>	

ตารางที่ ๓
คำอธิบายแนวทางการจัดทำแบบสรุปผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ
ที่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาดำเนินการ

หน่วยงาน สำนักงานเลขานุการ.....
 ชื่อโครงการ

<p style="text-align: center;">ความสอดคล้องของโครงการกับยุทธศาสตร์ของ สำนักงานฯ (ให้เลือดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับผลผลิต ที่ประเมินความคุ้มค่า)</p>	<p style="text-align: center;">รายงานผล (ให้อธิบายว่าผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการสามารถตอบสนองหรือ สนับสนุนให้สำนักงานฯ บรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ อย่างไร)</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ xx:..... เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:..... ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์:..... กลยุทธ์:..... ตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์:.....</p>	<p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ตอบสนอง ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มี ขีดสมรรถนะสูง โดยผลการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นไปตามเป้าหมาย ส่งผลให้สำนักงานมีบุคลากรที่มี ขีดสมรรถนะสูงตามแผนพัฒนารายบุคคลที่กำหนดไว้
<p style="text-align: center;">ประสิทธิภาพ</p>	<p style="text-align: center;">รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิภาพ เปรียบเทียบกับแผน ประจำปีที่กำหนดไว้ กรณีที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้แสดง เหตุผล)</p>
<p>☐ ต้นทุนต่อหน่วย</p>	<p>อาจนำต้นทุนต่อหน่วยที่คำนวณตามแนวทาง GFMS ตามที่ กรมบัญชีกลางกำหนด และกรณีที่หน่วยงานปรับปรุงข้อมูล การดำเนินงานของกิจกรรม/โครงการ หรือค่าใช้จ่าย อาจคำนวณ ต้นทุนต่อหน่วยขึ้นใหม่</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลผลิตงานร่างกฎหมายและ ให้คำปรึกษาทางกฎหมายจำนวน ๙๗๕ เรื่อง โดยมีต้นทุน ต่อหน่วยเท่ากับ ๐.๒๕๗ ล้านบาท ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลผลิตงานร่างกฎหมายและให้คำปรึกษา ทางกฎหมายจำนวน ๘๗๓ เรื่อง โดยมีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ ๐.๒๔๗ ล้านบาท <p>ดังนั้น ต้นทุนผลผลิตปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ สูงกว่า เป็นเงิน ๐.๐๑๐ ล้านบาท โดยสำนักงานฯ สามารถดำเนินการ จัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๐๒ เรื่อง (ตัวอย่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)</p>

<p>□ สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร</p>	<p>แสดงผลสำเร็จของผลผลิตเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ (Input) เช่น จำนวนบุคลากรต่อผลผลิต</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เท่ากับ ๒๙.๑๙ ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คน และเพิ่มขึ้นเป็น ๒๙.๗๘ ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
<p>□ สัดส่วนผลผลิตที่ได้จริงเปรียบเทียบกับแผน</p>	<p>เหมาะสำหรับผลผลิตที่กำหนดเป็นเชิงปริมาณ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดเป้าหมายผลผลิตงาน ร่างกฎหมายและให้คำปรึกษาทางกฎหมายจำนวน ๘๐๐ เรื่อง และสามารถดำเนินการจัดทำ และตรวจพิจารณาร่างกฎหมายจำนวน ๙๗๕ เรื่อง ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๒๑.๘๗ (ตัวอย่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
<p>□ สัดส่วนเวลาที่ใช้จริงในการให้บริการเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนด</p>	<p>เหมาะสำหรับผลผลิตที่กำหนดตัวชี้วัดเป็นระยะเวลาในการดำเนินการให้บริการ โดยเปรียบเทียบผลกับแผน</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ไขความขัดข้องในการให้บริการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เฉลี่ยเท่ากับ ๓๔ นาที ดีกว่าเวลาที่กำหนดไว้ที่ ๔๕ นาที
<p>□ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน</p>	<p>เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายจริงทั้งหมดของโครงการ กับค่าใช้จ่ายตามแผน เพื่อแสดงถึงความสามารถในการบริหารงบประมาณโครงการ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน = ๐.๗๕๓ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ = ๐.๘๒๘
<p>□ คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ</p>	<p>เหมาะสำหรับโครงการที่มีมาตรฐานหรือคุณภาพที่กำหนดไว้ในคู่มือการประกันคุณภาพ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการฝึกอบรมของสำนักงานฯ ได้ร้อยละ ๑๐๐
<p>□ ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ</p>	<p>เหมาะสำหรับผลผลิตที่มีการประเมินผลความพึงพอใจต่อกระบวนการให้บริการ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการบันทึกและรายงานผลการประชุมมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๐ หรือร้อยละ ๘๒.๐๐

ประสิทธิผล	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิผล เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา กรณีที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้แสดงเหตุผล)
☐ Cost – Effectiveness	<p>แสดงผลของผลลัพธ์ที่ผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายได้รับ ต่อค่าใช้จ่ายจริงของโครงการทั้งหมด</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลผลิตมีประสิทธิผล เนื่องจากทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับ บริการงานร่างกฎหมายและให้คำปรึกษาทางกฎหมายที่มี คุณภาพ สมบูรณ์ ครบถ้วนตามนโยบายของรัฐบาลจำนวน ๙๗๕ เรื่อง (สูงกว่าเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๒๑.๘๗ และมากกว่าปี ๒๕๕๐) โดยใช้ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๒๕๖.๒๖ ล้านบาท (ตัวอย่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
☐ ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	<p>แสดงความสำเร็จของโครงการเทียบกับเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ กำหนดเป้าหมายผลผลิตงานร่าง กฎหมายและให้คำปรึกษาทางกฎหมายจำนวน ๘๐๐ เรื่อง และสามารถดำเนินการจัดทำและตรวจพิจารณาร่าง กฎหมายได้แล้วเสร็จและบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนด จำนวน ๙๗๕ เรื่อง (ตัวอย่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
☐ ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อ ผลประโยชน์จากการใช้บริการ	<p>เหมาะสมกับผลผลิตที่มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับบริการ ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิตของโครงการ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพของข้อมูลด้านนิติบัญญัติ มีคะแนนเฉลี่ย ๔.๘๐ หรือร้อยละ ๘๔.๐๐
ผลกระทบ	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดผลกระทบ เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา กรณีที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้แสดงเหตุผล)
☐ การประเมินผลกระทบต่อประชาชน ☐ การประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ☐ การประเมินผลกระทบต่อสังคม ☐ การประเมินผลกระทบต่อการเมือง ☐ การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	<p>ให้รายงานผลสำเร็จที่ผลผลิตของโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อ อ่างส่งผลกระทบโดยตรง โดยทางอ้อม หรือเพียงบางส่วนก็ได้ ขอบข่ายผลกระทบจากการศึกษาทางวิชาการ หรือ ค่าใช้จ่าย ที่คิดเป็นมูลค่าเงินไม่ได้มาอธิบายประกอบ</p> <p>ตัวอย่างการเขียนข้อความ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลผลิตนี้มีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อกิจกรรมด้านประชาธิปไตยจากร้อยละ ๓๐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นร้อยละ ๔๐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ แสดงว่าผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๓ ▪ ผลผลิตนี้มีผลกระทบต่อการลดขยะจาก ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เป็น ๕๐,๐๐๐ ตัน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ แสดงว่ามีผลกระทบต่อลดขยะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

(ให้ผู้รับผิดชอบโครงการสรุปภาพรวมของผลการประเมินในมิติประสิทธิภาพ มิติประสิทธิผล มิติผลกระทบ ว่าโครงการมีความคุ้มค่าอย่างไร ควรดำเนินการต่อเนื่อง หรือควรปรับปรุง หรือควรบูรณาการโครงการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นอย่างไร)

อภิธานศัพท์

ความคุ้มค่า

ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ตามลักษณะของแต่ละโครงการ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความมั่นคง) โดยโครงการจะมีความคุ้มค่าก็ต่อเมื่อ ผลที่ได้รับมีมูลค่า สูงกว่า ต้นทุนของทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อการลงทุนในโครงการ และ รวมกับผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น ตลอดจน เป็นที่ยอมรับแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การประเมินความคุ้มค่า

การประเมินการดำเนินภารกิจของภาครัฐเพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ ผลลัพธ์เป็นได้ทั้งผลสำเร็จ และผลกระทบทางลบ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ความคุ้มค่า

การเปรียบเทียบผลประโยชน์ และ ต้นทุนของโครงการ ณ จุดที่ผลประโยชน์ เท่ากับ ต้นทุนของโครงการจะถือเป็นจุดคุ้มค่า ทางด้านการเงิน

ค่าเป้าหมาย

เป้าหมายในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ หรือทั้งสองส่วนที่ทำให้แยกแยะได้ว่า การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด

ดัชนีหรือหน่วยวัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น โดยเป็นหน่วยวัดที่แสดงผลสัมฤทธิ์ของงาน และสามารถแยกแยะความแตกต่างของผลการปฏิบัติงานได้

ประสิทธิภาพ

ความสอดคล้องในการใช้ทรัพยากร / กระบวนการทำงาน / ผลิตภาพ

ผลิตสินค้าหรือบริการให้ได้มากที่สุดจากทรัพยากรเท่าที่มีอยู่อย่างจำกัด

ประสิทธิผล

บรรลุวัตถุประสงค์ / เป้าหมายความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ความสำเร็จในการตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลกระทบ

ผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติภารกิจตามที่คาดหวังและไม่คาดหวัง

ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่หน่วยงานภาครัฐทำการผลิตและส่งมอบให้กับบุคคลภายนอก ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาผลผลิต และจัดสรรเงินลงทุน หลักในการพิจารณาแนวโน้มการดำเนินงานเพื่อวัดผลการดำเนินงาน

ผลลัพธ์

ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิต และผลกระทบที่มีต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และสิ่งแวดล้อม จากการใช้ประโยชน์จากการจัดทำผลผลิตขึ้นมา หรือ คือ การตอบคำถามที่ว่าทำไมจึงมีการดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิต นั้น

บรรณานุกรม

๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์. โครงการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐและการจัดทำรายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณะ. พฤษภาคม ๒๕๕๑
๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คู่มือการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๓). พฤศจิกายน ๒๕๕๓
๓. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: การประเมินความคุ้มค่า. กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

ภาคผนวก

๑. ตัวอย่าง สรุปผลการประเมินความคุ้มค่าโครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
๒. ตัวอย่าง รายงานการประเมินผลความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง
๓. การประเมินความคุ้มค่าโดยการวิเคราะห์ทางการเงิน

ภาคผนวก ๑

ตัวอย่าง

สรุปผลการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ

ตัวอย่าง
สรุปผลการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ

ผลผลิต: ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนา
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ความสอดคล้องของ ภารกิจกับยุทธศาสตร์ชาติ (ให้เลือกยุทธศาสตร์ชาติที่สอดคล้องกับผลผลิต ที่ประเมินความคุ้มค่า)	รายงานผล
<p>☒ รัฐธรรมนูญ</p> <p>☒ คำแถลงนโยบายของรัฐบาล</p> <p>☒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <p>☒ ความต้องการของประชาชน</p> <p>☐ ปัญหาของสังคม</p> <p>☐ การเตือนภัยของนักวิชาการ</p> <p>☐ กฎหมายอื่นๆ (พรบ. หรือ พรฎ)</p>	<p>สอดคล้องกับ</p> <p>๑. รัฐธรรมนูญในมาตรา ๘๔ วงเล็บ ๒ วงเล็บ ๖</p> <p>๒. คำแถลงนโยบายของรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ข้อ ๓ นโยบายเศรษฐกิจ ข้อ ๓.๒ นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ๓.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรมข้อ ๓.๒.๒.๔</p> <p>๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ ๒๕๕๐-๒๕๕๔) เรื่องการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืน</p> <p>๔. ความต้องการของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จากแบบสำรวจความต้องการรับบริการของผู้ประกอบการและผลการวิเคราะห์ ปี งบประมาณ พ.ศ ๒๕๕๐</p>

ประสิทธิภาพ	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิภาพ เปรียบเทียบกับแผนประจำปีที่กำหนดไว้กรณี ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ให้แสดงเหตุผล)
✓ ต้นทุนต่อหน่วย	ผลผลิตนี้มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ ปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๕๐ ต้นทุน ๒๗,๔๒๑.๙๕ บาท/ราย ปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๕๑ ต้นทุน ๓๑,๑๙๑.๖๓ บาท/ราย
✓ ปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผน	ปีงบประมาณ พ. ศ. ๒๕๕๑ กำหนดแผนพัฒนา ผู้ประกอบการไว้ ๙,๖๐๐ ราย ประกอบด้วยการถ่ายทอด ความรู้และให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดตั้งธุรกิจ จำนวน ๗,๐๐๐ ราย และพัฒนาผู้ประกอบการรายเดิม จำนวน ๒,๖๐๐ ราย สามารถดำเนินการสร้างและ พัฒนาผู้ประกอบการได้ ๙,๖๗๖ ราย ซึ่งสูงกว่าแผน ที่กำหนดไว้จำนวน ๗๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๙
✓ คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือ การประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ	มีคู่มือในการปฏิบัติงานซึ่งได้กำหนดเป็นมาตรฐาน เดียวกันเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่ดำเนินการในผลผลิตนี้ ดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน
□ สัดส่วนเวลาที่ใช้จริงในการให้บริการ เปรียบเทียบกับระยะเวลาที่กำหนด	
✓ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน	ผลผลิตนี้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริง ต่อค่าใช้จ่ายตามแผนลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อ ค่าใช้จ่ายตามแผน ๑. ค่าใช้จ่ายจริง ๒๕๑,๒๙๓,๒๐๔ บาท ๒. ค่าใช้จ่ายตามแผน ๒๖๖,๓๙๔,๖๐๐ บาท ๓. คือ $\frac{๑}{๒} = \frac{๒๕๑,๒๙๓,๒๐๔ \text{ บาท}}{๒๖๖,๓๙๔,๖๐๐ \text{ บาท}} = ๐.๙๔$ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อ ค่าใช้จ่ายตามแผน ๑. ค่าใช้จ่ายจริง ๒๕๕,๗๑๙,๑๙๒,๗๐๐ บาท ๒. ค่าใช้จ่ายตามแผน ๒๖๘,๕๓๐,๐๐๐ บาท ๓. คือ $\frac{๑}{๒} = \frac{๒๕๕,๗๑๙,๑๙๒,๗๐๐ \text{ บาท}}{๒๖๘,๕๓๐,๐๐๐ \text{ บาท}} = ๐.๙๖$ หมายเหตุ ๑. ค่าใช้จ่ายจริงจากระบบ GFMS ๒. ค่าใช้จ่ายจริงที่นำมาคำนวณสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริง

ประสิทธิภาพ	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิภาพ เปรียบเทียบกับแผนประจำปีที่กำหนดไว้กรณี ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ให้แสดงเหตุผล)
	ต่อค่าใช้จ่ายตามแผนไม่รวมค่าเสื่อมราคาและงบ บุคลากรเนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้มีการกระจายค่าใช้จ่ายเป็นรายผลผลิต
☐ สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร	
☒ ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อ กระบวนการให้บริการ	ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดเป้าหมาย ความพึงพอใจที่ร้อยละ ๘๕.๐๐ ซึ่งผลผลิตนี้มี ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการ ให้บริการร้อยละ ๘๖.๗๗

ประสิทธิผล	รายงานผล (ไม่แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิผล เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา กรณีที่ไม่สามารถ เปรียบเทียบได้ให้แสดงเหตุผล)
Cost - Effectiveness	
☒ ระดับความสำเร็จในการบรรลุ วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	ผลการปฏิบัติงานในผลผลิตนี้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายหลักดังนี้ ๑. ผู้ประกอบการได้รับคำปรึกษา แนะนำและ ถ่ายทอดความรู้ในการจัดตั้งธุรกิจ ๗,๐๖๘ ราย (เป้าหมาย ๗,๐๐๐ ราย) ๒. ผู้ประกอบการรายเดือนได้รับการพัฒนา ๒,๖๐๘ ราย (เป้าหมาย ๒,๖๐๐ ราย) ๓. ผู้ประกอบการรายเดือนที่ได้รับการพัฒนามีความรู้ เพิ่มขึ้น ๒,๕๗๗ รายคิดเป็นร้อยละ ๙๘.๘๑ (เป้าหมายร้อยละ ๖๐)
☐ ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อ ผลประโยชน์จากการใช้บริการ	

ผลกระทบ	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดผลกระทบเทียบกับปีที่ผ่านมา กรณีที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้แสดงเหตุผล)
✓ การประเมินผลกระทบต่อประชาชน	ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ซึ่งรวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในสินค้าและบริการของตนและยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร ย่อมส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อลูกค้า/ผู้บริโภค นั่นก็คือการที่ประชาชนจะได้รับสินค้าและบริการที่หลากหลาย มีมาตรฐาน ปลอดภัยและมีคุณภาพ
✓ การประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ๓,๗๖๕ ราย (ข้อมูลเฉพาะผู้ประกอบการรายใหม่)
✓ Benefit - Cost Ratio	<p>ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ สัดส่วนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่อค่าใช้จ่ายจริง</p> <p>๑. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ๔,๒๒๖.๗๓ ล้านบาท</p> <p>๒. ค่าใช้จ่ายจริง ๒๕๑.๒๙ ล้านบาท</p> <p>๓. คือ $๑/๒ = ๔,๒๒๖.๗๓ \text{ ล้านบาท} / ๒๕๑.๒๙ \text{ ล้านบาท} = ๑๖.๘๒$</p> <p>(ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจคือ มูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการรายใหม่และผู้ประกอบการรายเดิม มูลค่าค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ลดลงของผู้ประกอบการรายเดิมมูลค่ายอดขายที่เพิ่มขึ้นและมูลค่าเพราะการจ้างงาน)</p> <p>ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สัดส่วนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่อค่าใช้จ่ายจริง</p> <p>๑. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ๒,๒๒๐.๕๓ ล้านบาท</p> <p>๒. ค่าใช้จ่ายจริง ๒๕๗.๑๙ ล้านบาท</p> <p>๓. คือ $๑/๒ = ๒,๒๒๐.๕๓ \text{ ล้านบาท} / ๒๕๗.๑๙ \text{ ล้านบาท} = ๘.๖๓$</p> <p>(ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจคือมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการรายใหม่)</p> <p>หมายเหตุ: ไม่สามารถเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เนื่องจากในส่วนของกิจกรรมอื่นเก็บข้อมูลได้ไม่สมบูรณ์)</p>

ผลกระทบ	รายงานผล (ให้แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดผลกระทบเทียบกับปีที่ผ่านมา กรณีที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้แสดงเหตุผล)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ การประเมินผลกระทบต่อสังคม ✓ การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	<p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีจิตสำนึกของการประกอบการที่เป็นผู้ให้ห่วงใยสังคมการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็งขึ้น ซึ่งโรงงานและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการภายใต้ผลผลิตนี้ สามารถเป็นโรงงานต้นแบบและชุมชนตัวอย่างที่ดีของสังคม</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ การประเมินผลกระทบต่อการเมือง 	<p>ผลผลิตนี้ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมในประเด็นของการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศโดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและศักยภาพในการแข่งขันด้วยการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และนวัตกรรมรวมถึงการสร้างธรรมาภิบาลในการประกอบการและความรับผิดชอบต่อสังคม</p>

ข้อเสนอแนะ (ให้เลือกแนวทางลำดับที่สำคัญที่สุดที่มีต่อผลผลิตที่ประเมินความคุ้มค่านี้)	ความคิดเห็น (ให้แสดงเหตุผลที่เลือกแนวทางดังกล่าว)
<ul style="list-style-type: none"> ☐ ขยายภารกิจ ✓ ปรับปรุงภารกิจ ☐ คงสภาพภารกิจ ☐ ถ่ายโอนให้ราชการส่วนท้องถิ่น ☐ จ้างเหมาเอกชน ☐ สนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชน ☐ อื่นๆ 	<p>จากการประเมินความคุ้มค่าผลผลิต "ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนา" ในเชิงของประสิทธิภาพและประสิทธิผลสรุปได้ดังนี้ มิติประสิทธิภาพ พิจารณาจากปริมาณผลผลิตที่ทำได้จริงเปรียบเทียบกับแผนพบว่าในปี ๒๕๕๑ กรมฯ สามารถบรรลุผลผลิตเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผนลดลงจากปี ๒๕๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ รวมทั้งต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตนี้ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ เนื่องจากในปี ๒๕๕๑ กรมฯ มีการปรับปรุงรูปแบบหลักสูตรซึ่งนอกจากหลักสูตรพื้นฐานในการประกอบธุรกิจแล้วยังได้จัดหลักสูตร</p>

ข้อเสนอแนะ (ให้เลือกแนวทางลำดับที่สำคัญที่สุดที่มีต่อผลผลิต ที่ประเมินความคุ้มค่านี้)	ความคิดเห็น (ให้แสดงเหตุผลที่เลือกแนวทางดังกล่าว)
	<p>เฉพาะทางเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นรวมทั้งการเพิ่มระยะเวลาของการให้คำปรึกษาแนะนำด้วยส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตสูงขึ้นนอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมของผลผลิตนี้มีคู่มือในการปฏิบัติงานซึ่งได้กำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกัน และผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อกระบวนการให้บริการคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗๗</p> <p>มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปี ๒๕๕๑ ผลการปฏิบัติงานในผลผลิตและเป้าหมายหลักในเรื่องของการที่ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาและมีความรู้เพิ่มขึ้นบรรลุความสำเร็จร้อยละ ๙๘.๘๑ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน (Benefit-Cost Ratio) ในปี ๒๕๕๑ เท่ากับ ๑๖.๘๒ ซึ่งแสดงว่าการปฏิบัติภารกิจของกรมฯ เพื่อให้ได้ผลผลิตนี้ มีความคุ้มค่า ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการแสดงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลและได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและภาครัฐอีกทั้งผลผลิตนี้ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จตามเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงในเรื่องการเพิ่มจำนวนและมูลค่าการลงทุนของธุรกิจรายใหม่ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตนี้มีความคุ้มค่ามากขึ้น กรมฯ จึงขอเสนอว่าควรมีการปรับปรุงภารกิจโดยมีแผนงานการปรับปรุงงานในหลายประเด็นได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การปรับปรุงแบบการให้บริการโดยการเพิ่มหลักสูตรเฉพาะทางและการขยายการให้บริการไปสู่ภูมิภาคเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ๒. การใช้ระบบสารสนเทศในการให้บริการ เช่น การรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการออนไลน์การพัฒนาฐานข้อมูลการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลของการดำเนินประกอบธุรกิจและทำให้

ข้อเสนอแนะ (ให้เลือกแนวทางลำดับที่สำคัญที่สุดที่มีต่อผลผลิต ที่ประเมินความคุ้มค่านี้)	ความคิดเห็น (ให้แสดงเหตุผลที่เลือกแนวทางดังกล่าว)
	<p>การปฏิบัติงานเกิดความรวดเร็วเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. การส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของผู้ประกอบการรายใหม่และผู้ประกอบการรายเดิมในภูมิภาคมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายและการเชื่อมโยงประสานเครือข่ายระหว่งผู้ประกอบการและสังคมชุมชน</p> <p>๔. สนับสนุนกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจ เช่น การเปิดตัวธุรกิจสินค้าและบริการสู่สาธารณะ การประสานแหล่งเงินทุน การวิเคราะห์ประเมินแผนธุรกิจ</p> <p>จากแผนงานการปรับปรุงภารกิจดังกล่าวข้างต้น การดำเนินงานในผลผลิต "ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนา" จะมีความคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดในอนาคต</p>

ภาคผนวก ๒

ตัวอย่าง

รายงานการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจ
กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

บทนำ

ประเทศไทย ได้ดำเนินการปรับการบริหารจัดการภาครัฐโดยการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้กำหนดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐในมาตราที่ ๒๒ ดังนี้

"ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานงบประมาณร่วมการจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิกและเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้ และรายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคมและผลประโยชน์หรือผลเสียอื่นซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย"

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ในเรื่องเงื่อนไขการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับมาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จัดทำแนวทางดำเนินการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ"

สศช. ได้เสนอแนวทางการประเมินความคุ้มค่าฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีมติเห็นชอบแนวทางการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐตามที่ สศช. เสนอ และมอบหมายให้ สศช. ประเมินตนเองเป็นตัวอย่าง ซึ่ง สศช. ได้ทดลองประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของ สศช.

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายไชยิต ปิ่นเปี่ยมรัชฎ์) เป็นประธานเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบรายงานการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของ สศช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ตามที่ สศช. เสนอ และเห็นควรให้ขยายผลในหน่วยงานนำร่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้สามารถใช้เป็นตัวอย่างในการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สศช. จึงได้ดำเนินการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของรัฐในหน่วยงานนำร่องระดับกระทรวงซึ่งเป็นตัวแทนของ ๓ กลุ่มกระทรวงหลัก (ตามการแบ่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) ได้แก่ (๑) กระทรวงมหาดไทย เป็นตัวแทนของกลุ่มกระทรวงด้านบริหารความมั่นคงและการต่างประเทศ (๒) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นตัวแทนของกลุ่มกระทรวงด้านเศรษฐกิจ และ (๓) กระทรวงสาธารณสุข เป็นตัวแทนของกลุ่มกระทรวงด้านสังคม และบทเรียนจากกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการประเมินความคุ้มค่าในกระทรวงนำร่องทั้ง ๓ แห่งสามารถนำไปใช้ขยายผลให้ครอบคลุมทุกกระทรวงได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒

วัตถุประสงค์ของการประเมินความคุ้มค่า

มุ่งให้ส่วนราชการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจด้วยตนเอง (Self-Assessment) เพื่อ :-

๑. ประเมินว่าการปฏิบัติภารกิจ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและภาครัฐมากหรือน้อยกว่าค่าใช้จ่ายและผลเสียที่เกิดขึ้นเพียงใด
๒. เป็นข้อมูลสำหรับส่วนราชการในการทบทวนจัดลำดับความสำคัญในการเลือกปฏิบัติภารกิจหรือเป็นข้อมูลสำหรับรัฐบาลเพื่อพิจารณาขุบเลิกภารกิจรวมทั้งการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติภารกิจ (Self-Improvement) ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น
๓. เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป (Self-Control)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลภาพรวมของหน่วยงาน

๑.๑ แผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน

(๑) วิสัยทัศน์: ศุภกากรมาตรฐานโลก เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและปกป้องสังคม

(๒) พันธกิจ/ภารกิจ

พันธกิจคือ

๑. ให้บริการทางศุภกากรที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วได้มาตรฐานโลก
๒. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการแข่งขันของประเทศด้วยมาตรการทางศุภกากร
๓. เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมทางศุภกากรเพื่อปกป้องสังคม
๔. จัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส

ภารกิจตามกฎหมายคือ

๑. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุภกากรกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุภกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒. เสนอแนะเพื่อกำหนดนโยบายการจัดเก็บภาษีอากรในทางศุภกากรต่อกระทรวง
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการส่งออกโดยมาตรการทางภาษีอากร
๔. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุภกากร
๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๓) ประเด็นยุทธศาสตร์คือ

๑. บริหารจัดการระบบการจัดเก็บภาษีโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
๒. พัฒนามาตรการทางศุภกากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันของประเทศ
๓. พัฒนาศักยภาพการควบคุมทางศุภกากรด้วยมาตรฐานสากล

(๔) เป้าประสงค์คือ

๑. เพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรมีประสิทธิภาพโปร่งใสและเป็นธรรม
๒. เพื่อเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้า
๔. เพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรมีประสิทธิภาพโปร่งใสเป็นธรรมและสังคมมีความปลอดภัยจากสินค้าที่เป็นอันตราย

(๕) กลยุทธ์คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการระบบการจัดเก็บภาษีโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๑. บริหารการจัดเก็บภาษีศุภกากร
๒. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและบริหารงาน
๓. พัฒนาคูณภาพบุคลากรและคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ
๔. พัฒนาระบบพิกัดศุภกากรและถิ่นกำเนิดสินค้า
๕. พัฒนาระบบพิธีการและราคาศุภกากร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนามาตรการทางศุลกากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒. ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยมาตรการศุลกากร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพการควบคุมทางศุลกากรด้วยมาตรฐานสากล

๓. พัฒนาระบบการควบคุมทางศุลกากร

(๖) เป้าหมายการให้บริการหน่วยงานคือ

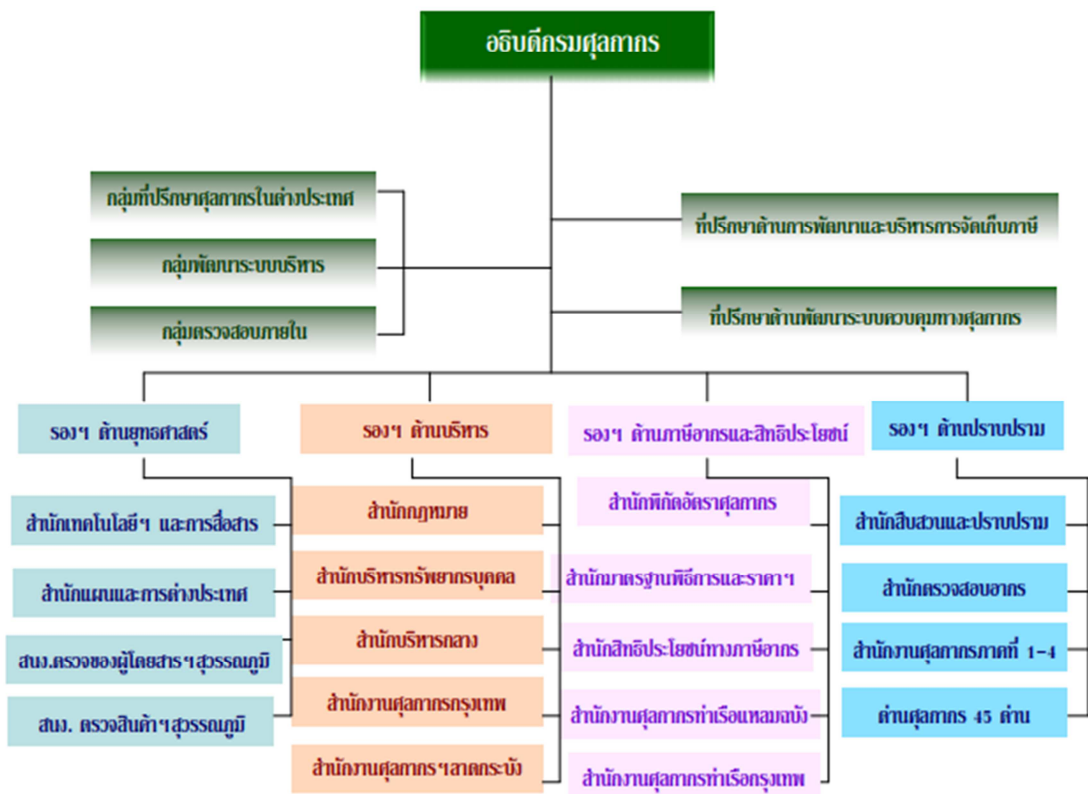
๑. การจัดเก็บภาษีศุลกากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. เพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้า

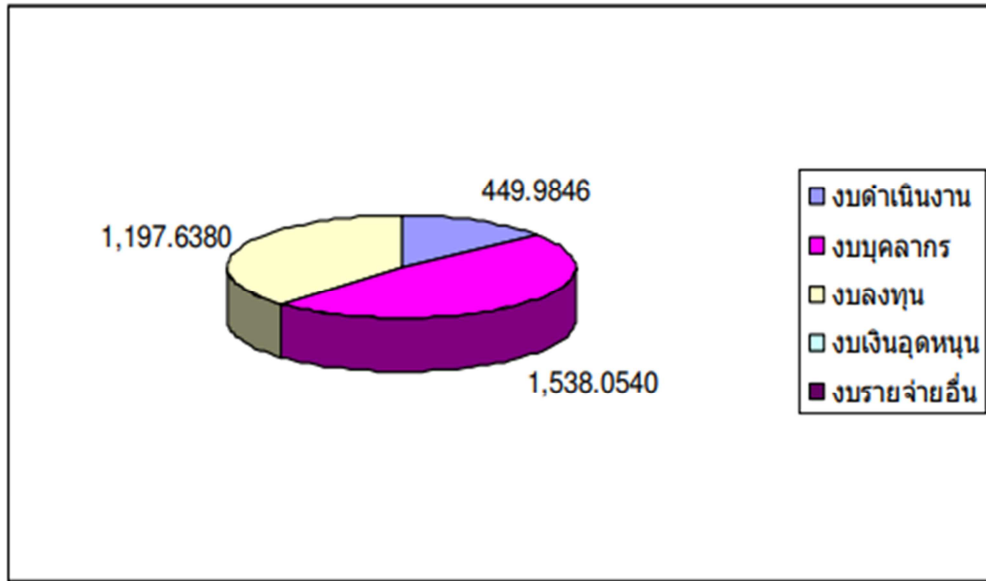
๓. การจัดเก็บภาษีศุลกากรมีความเป็นธรรมและสังคมมีความปลอดภัยจากสินค้าที่เป็นอันตราย

๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน

โครงสร้างองค์กร

กรมศุลกากรได้รับงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ รวม ๓,๑๘๙.๐๕๒๙ ล้านบาท สำหรับการดำเนินการแบ่งเป็นงบดำเนินงาน ๔๔๙.๘๘๔๖ ล้านบาท งบบุคลากร ๑,๕๓๘.๐๕๔๐ ล้านบาท งบลงทุน ๑,๑๙๗.๖๓๘๐ ล้านบาท งบเงินอุดหนุน ๑.๒๒๐๒ ล้านบาท และงบรายจ่ายอื่น ๒.๑๕๖๑ ล้านบาท สัดส่วนของงบประมาณดังแผนภาพข้างล่าง

๑.๓ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กระทรวงกลุ่ตพ์หน่วยงานและผลผลิตที่จะนำมาประเมินความคุ้มค่า

เป้าหมายการให้บริการกระทรวงการคลัง คือเพื่อกำรมีเสถียรภาพทางการคลังและการเงิน ประเทศมีประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

เป้าหมายการให้บริการของหน่วยงานคือการจัดเก็บภาษีศุลกากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลผลิตที่นำมาประเมินความคุ้มค่าคือการจัดเก็บภาษีศุลกากร

ความสอดคล้องของภารกิจกับยุทธศาสตร์ชาติ คือ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๔ (๓) รัฐต้องดำเนินการควบคุมให้มีการรักษาวินัยการเงินการคลัง เพื่อสนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

คำแถลงนโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ด้านนโยบายเศรษฐกิจ โดยให้มีการดำเนินนโยบายการคลังภายใต้กรอบการรักษาวินัยทางการเงินและการคลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ บทที่ ๔ อยู่ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจโดยการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคง และด้านการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการตามนโยบายการคลังภายใต้กรอบการรักษาวินัยทางการเงินการคลัง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒ ให้กรมศุลกากรมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำสินค้าเข้าและส่งออก

ส่วนที่ ๒ รายงานการประเมินความคุ้มค่า

ผลการดำเนินงานที่สำคัญของกรมศุลกากรจากการประเมินความคุ้มค่าประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีดังนี้

(๑) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

ชื่อผลผลิตตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีคือ การจัดเก็บรายได้

เป้าหมายการให้บริการของหน่วยงานคือ การจัดเก็บภาษีศุลกากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เป้าหมายการให้บริการกระทรวงการคลัง คือ เพื่อการมีเสถียรภาพทางการคลังและการเงินประเทศมีผลิตภาพ และความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

(๒) สรุปค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทั้งหมด

การรายงานงบประมาณและค่าใช้จ่ายของผลผลิตที่ประเมินความคุ้มค่า

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี 2550		ปี 2551	
	งบประมาณ	ค่าใช้จ่ายจริง	งบประมาณ	ค่าใช้จ่ายจริง
งบดำเนินงาน	350.110	294.956	415.599	290.626
งบบุคลากร	1,155.039	1,065.304	1,222.699	1,119.138
งบดำเนินงานปันส่วน	-	-	-	-
งบบุคลากรปันส่วน	-	-	-	-
งบอุดหนุน	1.122	0.975	1.220	1.153
เงินนอกงบประมาณ	148.300 *	162.336	137.259 *	66.935
รวม	1,654.571	1,523.571	1,776.777	1,477.852

* เงินนอกงบประมาณ เป็นตัวเลขประมาณการ

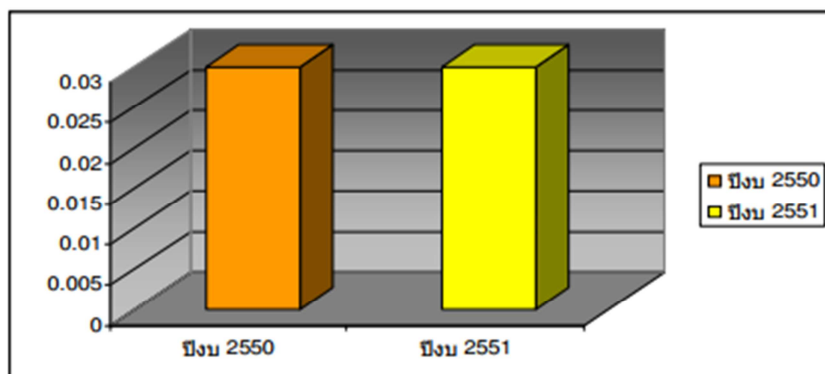
(๓) ผลการดำเนินงาน

ก. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในมิติประสิทธิภาพและมิติประสิทธิผล

มิติประสิทธิภาพ

๑. ต้นทุนต่อหน่วย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้นทุนต่อหน่วย = ๐.๐๓ บาท
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้นทุนต่อหน่วย = ๐.๐๓ บาท ต้นทุนต่อการจัดเก็บภาษี ๑ บาทเท่าเดิม

แผนภาพแสดงต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตปี 2550-2551

๒. สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน = ๐.๗๕๓
 และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ = ๐.๘๒๘

๓. สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เท่ากับ ๒๙.๑๙ ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๙.๗๘ ล้านบาทต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คน

๔. ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกระบวนการให้บริการ

จากรายงานผลการสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกรมศุลกากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงาน ก.พ.ร ได้ผลงานความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ในการให้บริการผ่านพิธีการและตรวจปล่อยสินค้าขาเข้า-ขาออก ที่สนามบินสุวรรณภูมิ คะแนน ๔.๓๗ หรือร้อยละ ๘๗.๔๐

มิติประสิทธิผล

๑. ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ การจัดเก็บศุลกากรได้ ๙๙,๒๕๖ ล้านบาท งบประมาณการรายได้ที่กำหนดไว้คือ ๘๘,๐๐๐ ล้านบาท ดังนั้น จำนวนผลผลิตที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๙

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ การจัดเก็บภาษีศุลกากรได้ ๙๙,๖๔๗.๑๐ ล้านบาท งบประมาณการรายได้ที่กำหนดไว้คือ ๘๗,๘๐๐ ล้านบาท ดังนั้น จำนวนผลผลิตที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๙

ข. ผลกระทบ (Impact)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ผลผลิตการจัดเก็บภาษีศุลกากรเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้รัฐบาลจัดเก็บรายได้สุทธิ ๑,๕๔๗,๒๒๐ ล้านบาท สูงกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ ทำให้รัฐบาลมีฐานะการคลังที่มั่นคง โดยมีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายที่เกิดขึ้น (Benefit-Cost Ratio) คือค่าใช้จ่าย ๑ บาท สามารถจัดเก็บภาษีได้ ๓๔.๓๕ บาท

ส่วนที่ ๓ สรุปผลจากการประเมินความคุ้มค่าและแผนดำเนินการในอนาคต

ผลการประเมินสรุปได้ว่า

มิติประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต "การจัดเก็บภาษีศุลกากร" มีประสิทธิภาพเท่าเทียมตามแผนงาน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (ต้นทุนต่อหน่วย) ที่เกิดขึ้นจริงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๑ (๐.๐๓ บาท) เท่ากับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ (๐.๐๓ บาท) ขณะที่กรมศุลกากรมีส่วนผลผลิตต่อทรัพยากรเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีสัดส่วน ๒๙.๑๙ ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คน เป็น ๒๙.๗๘ ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ ๑ คน และผู้รับบริการมีความพึงพอใจในกระบวนการให้บริการจากผลการสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกรมศุลกากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ผลงานความพึงพอใจของผู้ประกอบการในการให้บริการผ่านพิธีการและตรวจปล่อยสินค้าขาเข้า-ขาออกที่สนามบินสุวรรณภูมิ คะแนน ๔.๓๗ หรือร้อยละ ๘๗.๔๐

มิติประสิทธิผล พิจารณาจากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ผลผลิต "การจัดเก็บภาษีศุลกากร" ส่งผลทำให้เป้าหมายการให้บริการหน่วยงานเรื่องการจัดเก็บภาษีศุลกากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุความสำเร็จสูงกว่าแผนร้อยละ ๑๓.๔๙ (บรรลุผลสูงกว่าแผนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ร้อยละ ๑๒.๗๙) นอกจากนี้ ผลผลิต "การจัดเก็บภาษีศุลกากร" ยังส่งผลกระทบต่อความสำเร็จตามเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง ในเรื่อง เพื่อการมีเสถียรภาพทางการคลังและการเงิน ประเทศมีผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ดังนั้น กรมศุลกากรควรดำเนินการคงสภาพภารกิจ

แนวทาง/แผนการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต "การจัดเก็บภาษีศุลกากร" ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ กรมศุลกากร มีแนวทางดังนี้

เร่งรัดติดตามการดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีการจำหน่ายของกลาง รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์ต่างๆ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดเก็บอากรปกครองส่วนท้องถิ่น เร่งรัดดำเนินการพิจารณาใบขนวางประกัน และกำกับการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบหลังการตรวจปล่อยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

รับรองโดย (หัวหน้าส่วนราชการ)

.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

เอกสารอ้างอิง

๑. รายงานงบประมาณประจำปี ๒๕๕๐, ๒๕๕๑
 ๒. รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐, ๒๕๕๑
 ๓. รายงาน สรุปผลการคำนวณต้นทุนผลผลิตปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐, ๒๕๕๑
 ๔. รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑
- กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ภาคผนวก ๓

การประเมินความคุ้มค่าโดยการวิเคราะห์ทางการเงิน

๑. การวัดด้านการเงินเพื่อพิจารณาความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

๑.๑ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) คือ อัตราผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ยในกระบวนการคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์

$$\sum_{t=1}^n \frac{(Bt - Ct)}{1+r} = 0$$

โดยที่ Bt = ผลประโยชน์ของโครงการในปีที่ t

Ct = ต้นทุนของโครงการในปีที่ t

r = อัตราคิดลด

t = ระยะเวลาของโครงการ

สำหรับผลประโยชน์และต้นทุนจะต้องพิจารณาทั้งผลที่เกิดโดยตรงกับโครงการและผลทางอ้อมด้วย

๑.๒ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios Analysis) เป็นการนำรายการต่างๆ ในงบการเงินมาเทียบอัตราส่วนกับองค์กรคู่แข่ง คู่เทียบ หรือค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม

● ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency)

○ กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่าย ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายล่วงหน้าตัดบัญชี (Earnings before interest, Taxation, Depreciation and Amortization: EBITA) อัตราส่วนนี้สะท้อนกำไรที่มาจากดำเนินงาน

○ ความสามารถในการทำกำไรต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Earning Power)

= $\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ย}}$

สินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ย

เป็นผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ทั้งหมด (ค่าที่ได้ควรมีค่ามาก)

○ ความสามารถในการหารายได้ต่อสินทรัพย์ (Turnover of assets)

= $\frac{\text{รายได้รวม}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ย}}$

สินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ย

เป็นรายได้ที่ได้จากสินทรัพย์ทั้งหมดหรือประสิทธิภาพในการหารายได้ (ค่าที่ได้ควรมีค่ามาก)

○ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้จากการดำเนินงาน (Cost efficient ratio)

= $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$

รายได้จากการดำเนินงาน

ประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ค่าที่ได้ควรมีค่าน้อย จึงจะเหมาะสม)

○ ค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวม (Total expenses per Total income)

= $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายรวม}}{\text{รายได้รวม}}$

รายได้รวม

แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายมีค่ามากกว่า ๑๐๐ แสดงว่ามีการใช้จ่ายมากกว่ารายได้

● อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability ratio)

○ อัตราส่วนกำไรสุทธิ

= $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้รวม}}$

รายได้รวม

(ถ้ามีค่ามาก แสดงว่ามีกำไรมาก)

๒. การวัดประสิทธิผล คือการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามระยะเวลาที่ต้องการ การวัดความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อตัดสินใจรับหรือปฏิเสธโครงการ ในกรณีที่ข้อมูลต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการสามารถคำนวณเป็นตัวเลขได้ ได้แก่

๒.๑ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) แสดงถึงผลประโยชน์สุทธิตลอดระยะเวลาของโครงการ ซึ่งเท่ากับผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ (PVB) กับ มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม (PVC)

$$\begin{aligned} NPV &= PVB - PVC \\ &= \sum_{t=1}^n \frac{Bt}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{Ct}{(1+r)^t} \\ &= \sum_{t=1}^n \frac{Bt - Ct}{(1+r)^t} \end{aligned}$$

โดยที่ Bt = ผลประโยชน์ของโครงการในปีที่ t

Ct = ต้นทุนของโครงการในปีที่ t

r = อัตราคิดลด

t = ระยะเวลาของโครงการ

หลักการตัดสินใจ คือ ถ้า NPV > 0 หรือมีค่าเป็นบวก แสดงว่าโครงการนั้นมีความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ หรือด้านการเงินที่จะลงทุน

๒.๒ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit – cost ratio : BCR) คือ อัตราส่วนของมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม

$$\begin{aligned} BCR &= \frac{PVB}{PVC} \\ &= \frac{\sum_{t=1}^n \frac{Bt}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{Ct}{(1+r)^t}} \end{aligned}$$

หลักการตัดสินใจ คือ ถ้า BCR > ๑ หรือเท่ากับ ๑ แสดงว่าโครงการนั้นมีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ

๒.๓ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal rate of return : IRR) คือ อัตราผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ยในกระบวนการคิดลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์

$$\sum_{t=1}^n \frac{(Bt - Ct)}{1+r} = 0$$

โดยที่ r = IRR

หลักการตัดสินใจ คือ ถ้า IRR มีค่าสูงกว่าค่าเสียโอกาสของทุนหรืออัตราดอกเบี้ย แสดงว่าโครงการดังกล่าวจะมีความเหมาะสมและคุ้มค่าน่าลงทุนในทางเศรษฐกิจ

๒.๔ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่ำสุด (Least cost analysis)

กรณีที่ผลประโยชน์ของโครงการไม่สามารถวัดเป็นค่าเชิงปริมาณ หรือยากที่จะวัดเป็นตัวเงิน ขณะที่ต้นทุนสามารถวัดเป็นค่าเชิงปริมาณได้นั้น การวิเคราะห์โครงการจะอาศัยวิธีของต้นทุนสัมฤทธิ์ภาพ (Cost effectiveness) โดยการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่ำสุดแทนการใช้ตัวชี้วัดข้างต้น การวิเคราะห์โดยใช้วิธีนี้มีข้อสมมติว่า ผลประโยชน์มีค่าคงที่และเท่ากันสำหรับทุกทางเลือกโครงการ โครงการที่เหมาะสมจะใช้เทคนิคแบบนี้ ได้แก่ โครงการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

- ประมาณการอุปสงค์ในอนาคต
 - ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการให้บริการกับความต้องการใช้บริการในอนาคต
 - กำหนดทางเลือกโครงการต่างๆ ที่มีขีดความสามารถในการทำงานเหมือนกัน แต่มีต้นทุนต่างกัน
 - คำนวณต้นทุนทางเศรษฐกิจของทุกโครงการ เพื่อจะสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้
- โดยใช้ $PVC = \frac{Ct}{(1+r)t}$
- เลือกโครงการที่สามารถตอบสนองอุปสงค์ได้โดยเสียต้นทุนที่ต่ำที่สุด